

Tereza Vyhnálková: Silvio Berlusconi – politik, magnát a Casanova

Osobnosti – světová politika

Silvio Berlusconi je jméno, které znají i ti, kteří se jinak o politiku nezajímají. Není divu – jde o osobnost formátu, jenž „běžné“ politiky, kteří „nezanechají stopu“, výrazně přesahuje, ať už v dobrém, nebo i méně obdivuhodném slova smyslu. Všímat si pouze jeho kontroverzních kroků by však bylo poněkud povrchní. Vždyť tento vzrůstem nevelký muž se ze sotva středostavovských poměrů vypracoval v mediálního magnáta, světoznámou osobnost, jednoho z nejbohatších Italů... a také nejdéle sloužícího italského premiéra od druhé světové války.

Po poměrně obtížných začátcích se Berlusconi nejprve etabloval ve stavebnictví, aby pak zahájil cílevědomou cestu za dominancí na italském mediálním trhu. Dosáhl toho i díky umnému využívání mezer v zákonech a „správným“ konexím. Podpořen také vlastnictvím fotbalového velkoklubu AC Milán, který vytáhl z existenčních problémů až na světové výsluní, získal celonárodní věhlas, takže stát se politikem bylo vlastně logické...

Kniha mladé autorky, důvěrně obeznámené s italským prostředím, se však zabývá také jeho soukromým životem. A který další světový politik se může „pochlubit“ takovou řádkou skandálů, v nichž hlavní roli hrála jeho náklonnost ke krásným ženám?

Silvio Berlusconi je zkrátka Ital se vším všudy – i proto byl úspěšný ve všem, do čeho se kdy pustil. Jak oněch úspěchů dosáhl, to už je věc jiná. I tady nás autorka poutavě provádí zákoutími italské politiky a ekonomiky i jejich propojení s mafii. Navzdory mnoha soudům se Silvio Berlusconi vždy znovu zjevil jako „bezúhonný“. Je jen na vás, zda mu podobné vysvědčení dáte i vy. Naše kniha, vůbec první v češtině, která se tomuto politikovi, magnátovi a Casanovovi v jedné osobě věnuje, vám k tomu budiž zasvěceným a čtivým průvodcem i rádcem, obohaceným mimo jiné o exkluzivní rozhovor s **Karlem Schwarzenbergem**.

Vázaná, lamino matné, formát 130x200 mm, 208 stran + 8 stran fotopřílohy na křídě

Doporučená maloobchodní cena: Kč 269,-

Datum vydání: 30.7.2013

ISBN 978-80-7475-008-3

Vydává Nakladatelství ČAS s.r.o., Slepá 246, 252 03 Řitka

info@nakladatelstvicas.cz, www.nakladatelstvicas.cz

O autorce:

Tereza Vyhnálková se narodila v Táboře roku 1988. S rodiči a o osm let starším bratrem Robinem se však velmi brzy po jejím narození přestěhovali na okraj Prahy. Po dokončení Gymnázia U Libeňského zámku se rozhodla věnovat žurnalistice. Začala proto studovat mediální komunikaci na Univerzitě J. A. Komenského a zároveň psát na studentské weby či pracovat pro zpravodajský portál.

Zhruba po roce získala stipendium od Italského kulturního institutu a odjela do Florencie. Tamnímu toskánskému kouzlu zcela propadla, a proto se rozhodla strávit v Itálii celý pátý semestr. Dostala se do Říma na univerzitu LUMSA, kde studovala především právo, žurnalistiku a PR.

Od žurnalistiky tak během několika let studia plynule dospěla k práci ve sféře Public Relations. Nyní pracuje pro agenturu zabývající se korporátním i produktovým PR. Publikace

Silvio Berlusconi – politik, magnát a Casanova (2013) je jejím prvním počinem v Nakladatelství ČAS, stejně jako první vydanou knihou vůbec.

UKÁZKY:

(z rozhovoru s Karlem Schwarzenbergem)

Co se vám vybaví, když se řekne jméno Berlusconi?

Člověk velice inteligentní a ve svých dobrých i špatných vlastnostech nekonečně italský. Také mě hned napadne ta ješitnost, jež mne na něm vždy tolik bavila. Jak si třeba věčně upravuje vlasy.

A jeho pověst proutníka ne?

Ale napadne. Jistý středoevropský politik o něm dokonce poznamenal, že již zmeškal veškeré šance na reformy, poněvadž se v Itálii věnoval jiné a zábavnější činnosti. Ta je, po pravdě řečeno, také mnohem hezčí než prosazování reforem.

Berlusconi prý řečmi o krásných ženách často bourá komunikační bariéry i s politiky. Zažil jste to?

To zrovna ne, ale pamatuji se na jedno zasedání hlav států a vlád, kde byla i Radičová, která byla slovenskou premiérkou přibližně dva roky⁶. Berlusconi se k ní jako k pohledné a milé ženě vždycky přidružil a vyprávěl jí o svých úspěších. Ona to vždycky brala s humorem se slovy „nechte mě“, „nekecejte tolik“, „už to trochu přeháníte“ atp. Tak to chvíli šlo, až jednoho dne přišel a ukázal jí v novinách článek o již zmíněném citátu a dodal: „Snad jsem se opravdu měl víc věnovat té politice.“ V podstatě v tom místo výtky viděl spíš pochvalu a uznání své osobnosti. A do jisté míry měl pravdu.

Pojem „sebekritika“ Berlusconi nezná a všechny své neúspěchy hází na druhé. Souhlasíte s tímto tvrzením, podle toho, co jste s ním zažil?

Je to zkrátka Ital. Ti dělají politiku už dva tisíce let, a přestože byla někdy hrozná, vždy byla dělána inteligentními lidmi. Například Palmiro Togliatti, svého času šéf italských komunistů⁷, a jeho zdejší politické protějšky, to bylo nebe a dudy. Togliatti byl hluboce vzdělaný člověk, který se orientoval v mnoha oborech, třeba i v umění. To bylo v porovnání s těmi místními tupci opravdu něco jiného. V Itálii jsou inteligentní lidé vlastně ve všech stranách, tedy ani pravice tam není pozadu. Navíc tam na rozdíl od nás chápou politiku jako hru, což v podstatě také je. Neberou sami sebe příliš vážně.

Po základní škole zapsali rodiče mladého Berlusconiho do přísně vedené salesiánské školy. Když mu tam začala ta pravá „vojna“, bylo mu dvanáct let. V internátní škole totiž musel vstávat v sedm a hned spěchat na snídani a na vyučování. Po skromném obědě a modlení ho pak většinou čekaly jen další studijní hodiny a minimum zábavy. Na kutě chodili všichni studenti povinně v devět večer, a to do přibližně padesátilůžkové místnosti. A spát skutečně museli. Vychovatelé pak ještě dlouhou dobu chodili křížem krážem místností a zkoumali pohyby pod peřinou. Berlusconi si však už jako malý uměl najít skulinky pro pohodlnější život. Spolužáci mu tehdy říkali *Mandrake*, což bylo jméno jednoho komiksového čaroděje, proslulého mazanou povahou a kouzelnickými triky. I Berlusconi byl nesmírně chytrý a všechny zadané úkoly splnil v rekordním čase. Poté za malé úplatky v hodnotě dvaceti až padesáti lir³ nebo za drobnosti a karamely pomáhal s úkoly i poblíž sedícím spolužákům. Kdo neměl peníze, dlužil malému Berlusconiho laskavost. Pro většinu dětí byl kouzelníkem, pro dospělé brilantním dětským „obchodníkem“.

Spolužáci, kteří s ním rádi trávili čas, o něm tvrdili, že byl ve škole vždy zábavný, fotbal i volejbal hrál příšerně, dobře se pral a místo modlitby ve škole naprázdno hýbal pusou, zatímco přemýšlel o něčem jiném.

Svou výchovu v rozhovorech popsal jako zásadově vedenou s důrazem na pravé italské hodnoty, kterými jsou rodina, kostel a fotbal. Neexistovalo, že by se v neděli ráno nešlo na mši. Museli, byl to rituál. A pro jeho zpříjemnění Luigi Berlusconi cestou pravidelně kupoval nějakou sladkou tečku k nedělnímu obědu, kterou směl občas vybrat i malý Silvio. Oběd připravovala maminka Rosa, která byla místo mše doma, aby vše stihla pečlivě připravit. Její sváteční obědy malý Berlusconi miloval. Na stole byla květina a vše podle něj chutnalo tak nějak výjimečně. Nedělní odpoledne trávili zapálení milánští fanoušci Silvio a Luigi na fotbalovém stadionu, kam se snažili dostat alespoň malého Berlusconiho zadarmo. Však se mu dělat ze sebe mladšího také dlouho dařilo, a to právě díky menšímu vzrůstu.

Jako „poděkování“ za milou rodičovskou péči se Silvio Berlusconi rozhodl koupit AC Milán a zajistit co nejvíc vítězství, po nichž táta Luigi tolik toužil. A pro maminku nechal k sedmdesátinám postavit sochu Panny Marie s dítětem, které jí podává růži. Toužil po tom, aby si matka do sochy promítla jejich vlastní vztah. To o ledasčem vypovídá. S rodiči měl, zdá se, dlouhodobě velmi intenzivní vztah. Jiné vztahy však dlouhodobě příliš nebyvaly. Jeho osobní kouzlo, plné inteligence a sex-appelu, podlamovalo kolena mnoha dívkám. Často proto opouštěl scénu s nejkrásnější dívkou v sále.

Kapela mu to nejspíš záviděla, ale všichni včetně majitele klubu si uvědomovali, že by kapela bez Berlusconiho nikdy neměla takový divácký ohlas. Během studií si Silvio přivydělával nejen účinkováním v kapele, ale i prodáváním vysavačů (jak příznačné!), fotografováním na svatbách a pohřbech nebo prací pro realitní kancelář. „Třešničkou na dortu“ jeho pracovních zkušeností ale byla jeho letní brigáda na lodích společnosti *Costa*. V rámci pracovní náplně se vlastně bavil. Pasažérům vyprávěl vtipy, tančil a zpíval, zatímco na klavír hrál jeho kamarád z dětství Fedele Confalonieri.

Před vzácnou návštěvou se Silvio postaral o to, aby na stavenišť v pravou chvíli přišlo co nejvíce jeho známých coby potencionální „klientela“. Vlastně mu to nakonec spíš uškodilo. Když totiž místopředseda komise zjistil, že se většina lidí vzájemně zná a vše je jen hrané, dost ho to rozčílilo. Demonstrativně vytáhl krabičku cigaret a „zjistil“, že je téměř prázdná. Zeptal se Silvia, jestli by mu mohl koupit v nejbližší trafice novou. Silvio pochopitelně přitakal a už už se chystal jít, když se ho místopředseda zeptal, zda mu na to bude stačit jen jedna hodina, nebo zda kvůli vzdálenosti nejbližšího obchodu bude potřebovat spíš dvě.

Bylo to jedno velké fiasko a peníze z toho Berlusconi nevyždímal žádné. Ale nevzdal se. Odjel do Říma, kde mu přátelé představili krásné děvče, sekretářku zmíněného místopředsedy. Navázal s ní intimní vztah a ona mu pak do Milána zavolala, když se tam její šéf chystal. Berlusconi okamžitě odletěl do Říma a zajistil si místo v ranním vlaku zpět do Milána, a to přímo proti místopředsedovi. Když ho dotýčný spatřil, zhrozil se, že přece nemůže celou dobu sedět proti někomu takovému. Berlusconiho to však místo strachu přimělo k ještě lepšímu výkonu a svým šarmem si místopředsedu získal. Ve vlaku si připili na přátelství a z úhlavního nepřítele se během jediné jízdy stal Berlusconiho přítel a přední zastávce, který mu nakonec zprostředkoval mnoho miliard lir z penzijního fondu. Tento příběh Berlusconi rád vypráví jako pohádku, která dokazuje, že on nikdy nemusel dát ani liru úplatků, stačil mu osobní šarm, energie a možná trocha alkoholu. Kolik ve skutečnosti dal nebo nedal úplatků, to je víceméně sporné. Například budovy z projektu na bytový komplex Brugherio byly původně schváleny pouze do pětipatrové výšky, Berlusconi se ale neostýchal a bez jakéhokoliv povolení nelegálně vybudoval osmipatrové stavby. Problém vyřešil tak, že si na stavbu jako stavbyvedoucího najal člověka, jenž byl členem správy, která schvalovala výstavbu v oblasti Brugheria. V podstatě si tak zajistil jeho podporu, přestože by tento člověk měl v první řadě

dbát veřejných zájmů. Před ostatními si to pak obhájil omluvami, že to nejspíš bylo jen obrovské nedorozumění a že kvůli tomu tedy jako náhradu škody v oblasti postaví azylový dům za své peníze.

V době, kdy se mu začínalo dařit rozvíjet televizní impérium, potřeboval Berlusconi získat jistou politickou podporu, o kterou by se mohl opřít. Našel ji v nekomunistovi, ale přece jen levicovém reformistovi Bettinu Craxim, který se stal v roce 1976 tajemníkem Italské socialistické strany (PSI). Craxiho ideály se dokonce i takovému antikomunistovi, jako je Berlusconi, líbily hned od začátku.

Craxi totiž nebyl socialista v pravém slova smyslu. Díky němu se socialistická strana přiblížila politickému středu více než kdy dříve. Jeho středolevicové ambice sice spočívaly v koalici s komunisty, ale také v masivní převaze moci na straně PSI. Zpočátku nebyla podobná koalice možná, protože komunisté měli značně navrch. Nejprve bylo třeba získat mocenskou převahu ve vládě. K tomuto účelu se Berlusconi neostýchal půjčit velké sumy peněz úvěrovým společnostem, které byly zaštitěny právě PSI.

O tom jaká byl Craxi osobnost, asi netřeba diskutovat.

V Itálii se mu pro jeho pevnou ruku, v níž třímal vládní otěže, přezdívalo *Bokassa*. Skutečný Jean-Bédél Bokassa byl totiž africký voják a politik, který do roku 1979 vládl ve Středoafrické republice. Sám se nechal korunovat císařem a k „poddaným“ byl velmi krutý a hamižný. Na svém území také hromadně vybíjel slony i krokodýly. Za své nelidské zločiny během vlády (v souvislosti s ním se mluvilo i o kanibalismu, což ale nebylo potvrzeno) byl po svém svržení (a návratu z Francie) odsouzen k smrti. K tomu ale nakonec nedošlo, protože po dlouholetém věznění dostal nečekanou milost, a mohl tak dožít na svobodě.

Craxi sice zcela jistě nebyl kanibal, ale hamižný a prozíravý obchodník rozhodně ano. Díky společnému byznysu si Craxi získal Berlusconiho a Berlusconi zase Craxiho. S postupem výstavby Milána 2 se pak jejich konexe propojily natolik, že se stali i blízkými přáteli.

Craxi byl v roce 1990 Berlusconiho dokonce za svědka na druhé svatbě, když si bral Veronicu Lario. V osmdesátých letech byl zkrátka jeho nejlepším přítelem a kmotrem jeho dětí a v Arcore ho navštěvoval téměř každý víkend. Rovněž se stal jeho nejdůležitějším klientem. Berlusconi od něj v té době přece nutně potřeboval prosazení televizního zákona v podobě, která mu bude vyhovovat.

Na tajném setkání s prezidentem Mitterrandem, které proběhlo 13. dubna 1985 v Elysejském paláci, to chvíli sice vypadalo bledě, ale nakonec se přece jen dohodli. Berlusconi o tom vyprávěl hezkou pohádku, jak ho prezident

po rozporuplném jednání překvapil, když ho nešel doprovodit jen do dveří, nýbrž až úplně ven z paláce. Cestou prý narazili na nádherný salonek s úchvatným klavírem, kde se Berlusconi beze slova zastavil. Usedl ke klavíru a zcela bez přípravy začal hrát a zpívat skladbu *Au revoir, Paris*. Mitterranda to na rozdíl od jeho tajemníka skutečně pobavilo a Berlusconiho vyzval, aby skladbu dokončil. Pochmurná nálada z předchozího jednání byla náhle ta tam a Silvio Berlusconi při odchodu zanechal dobrý dojem. Když se Mitterrand s Berlusconiho opět setkali, tentokrát v Miláně, vypůjčil si prezident slova písně a zdravil Berlusconiho: „*Au revoir, Milan, au revoir!*“ Předtím, než padlo prezidentovo rozhodnutí, setkali se ještě v Arcore i v Římě, a to za Craxiho přítomnosti. Pak francouzská vláda konečně Berlusconiho schválila nákup zbylých čtyřiceti procent akcií *La Cinq*.

Ovšem nebylo to pro něj stejné jako v Itálii. Ve Francii dostal limity omezující vysílání reklam i povinné kvóty na vysílání originálních francouzských pořadů. Když je jeho televize porušila, dostala obrovskou pokutu (patnáct miliard lir), a to se mu skutečně nevyplatilo. Měl však také jednu výhodu. Všechny francouzské televize musely na vysílání filmů čekat tři roky od prvního uvedení v kinech, Berlusconi však pouze dva roky, proto mohl všechny dobré filmy vysílat jako první.

Občas se mu jeho způsoby dokázaly vyplatit i ve Francii. Vlivným lidem a francouzským celebritám se zavděčoval květinami a drahými dárky. Na večeři si například pozval Mitterrandova poradce pro komunikaci Jacquese Séguéla s manželkou. V okamžiku, kdy oba hosté rozbalili své ubrousky, vypadly z nich zlaté hodinky vysoké ceny. Kdyby je nepřijali, byla by to urážka. Poradce se proto rozhodl oboje hodinky přijmout a s povděkem začal pro Berlusconiho pracovat. Přesně podle Italova plánu.

Ten sice zaměstnával zajímavé osobnosti, přesto se mu ve Francii příliš nedařilo. Nejspíše to bylo zapříčiněno faktem, že spousta pořadů byla točena v Itálii a uměle k nim byly přidávány zvuky francouzského publika. Na první pohled z toho čišely národnostní rozdíly a Francouze to moc nelákalo. Italský program nemohl být jen tak snadno aplikován na místní poměry. Berlusconi svou chybu ale pochopitelně nepřijal. Z neúspěchu vinil své partnery, kteří prý ne vždy přistoupili na jeho „dobré rady“.

Dalším faktorem Berlusconiho francouzského neúspěchu byly nepřilíživé vztahy s pravicovým ministerským předsedou, jímž se po volbách 1986 stal Jacques Chirac. Přestože se po volbách Berlusconi odklonil od socialistů (včetně prezidenta Mitterranda), aby se novému premiérovi zalíbil, měl smůlu. Chirac o něm smýšlel jako o „prodejci polévek“, kterého je třeba z Paříže odstranit. Prosadil

proto antimonopolní zákon, který říkal, že jeden subjekt může vlastnit maximálně pětadvacet procent akcií jedné televizní sítě. To Berlusconiho donutilo patnáct procent prodat. Jeho situace se navíc ještě zhoršila, když v dalších volbách 1988 zvítězili opět socialisté, od nichž se po poslední prohře odvrátil. S televizní sítí *La Cinq* to pak začalo jít od desíti k pěti. V roce 1990 se ocitla ve ztrátě už téměř šest set miliard lir a Berlusconiho společníci se rozhodli pro kompletní odprodej. Nemohl nic dělat.

Říká se, že většina mužů z latinské kultury uctívá jen dva kulty žen – Madonu a děvku. Berlusconi je v této oblasti typickým příkladem. Jako velký milovník žen po večerech často nebyval doma. Italský muž velkého byznysu si totiž z profesionálních účelů musel vytvářet silné kontakty na bázi přátelství, alespoň tak to vždycky tvrdil manželce. A jelikož o něm bylo známo, že pracuje obvykle dvanáct až šestnáct hodin denně, jeho choť mu to věřila. Navíc je faktem, že sexuální témata mu značně pomáhala i ve vytváření politických kontaktů.

Jako Ital, a zároveň také kvůli svým zálibám v milostných hrátkách, se o sebe vždycky rád staral. Držel si linii, pravidelně praktikoval jogging, ale také nikdy nekouřil a jen výjimečně se opil. Pověst sukničkáře totiž miloval a nikdy nedopustil, aby mu ji nějaké neduhy zničily. V minulosti se občas na své milostné avantýry i s chutí vymlouval, když třeba přišel pozdě na pracovní schůzku. Sám si tak vytvořil image „pravého italského seladona“, o níž vždycky s láskou pečoval. Jednou z notoricky známých větiček byla v Arcore ta půlnoční, kterou Berlusconi rád pronášel na rozloučenou. Často se s přáteli a společníky zabral do práce dlouho do noci, a když se tak stalo, obvykle se s nimi loučil poznámkou: „*Jste šťastní vy, co můžete doma zamířit rovnou do říše snů, já mám toho ještě hodně na práci se ženou.*“ Na své pověsti nedostižného hřebce a muže sexuálních zázraků pracoval denně.

Například když dával všem hostům dobrou noc po večeři na oslavu vítězství jeho milánského týmu v Lize mistrů, dostatečně nahlas, aby to všichni slyšeli, „pošeptal“ manželce do ucha: „*Ted' uvidíš, jak souloží mistr světa.*“

Co se týče jeho osobního vkusu, jednou před mnoha lidmi prohlásil, že se mu líbí hloupé ženy. Všichni se pochopitelně začali smát. On to však myslel vážně. Všem řekl, aby se nesmáli, že mnoho mužů to tak přece cítí. Když má muž nadprůměrně úspěšný život a vše se mu daří, nepotřebuje vedle sebe ženu, která bude chytřejší než on.

Ta méně inteligentní k němu bude vzhlížet spíše než ta duševně obdařenější a on si pak bude moci žít jako král. Řekněme, že je to na velmi postmoderního muže dost středověký názor.

Silvio Berlusconi byl ještě pár měsíců před únorovými parlamentními volbami v roce 2013 politicky zcela nečinný. Vůbec to nevypadalo, že by se do další kandidatury v šestasedmdesáti nějak hrnul. Chybný odhad! Dal si sice načas a kandidaturu oznámil až koncem roku 2012, i přesto však podle průzkumů zvládl snížit náskok jím tolik nenáviděné opoziční levice na třetinu.

Právě kvůli Berlusconiho bylo mnoho Italů v podstatě ještě týden před samotnými volbami na velkých pochybách. Dát mu ještě poslední šanci, nebo ho konečně uvrhnout do zapomnění? Více se jich nakonec rozhodlo pro druhou variantu a on prohrál. Dopadlo to vlastně téměř přesně tak, jak předpovídaly průzkumy veřejného mínění. Nebyla to drtivá porážka, takže vítěz Pier Luigi Bersani, šéf demokratů (PD), získal většinu pouze ve sněmovně, zatímco v senátu nikoliv. Je jasné, že tento fakt mu sestavení nové vlády velmi zkomplikoval.

Bersani byl favoritem už od začátku voleb. Na jeho příkladu lze postřehnout, jakou až nepochopitelnou slabost mají Italové pro kontroverzní osobnosti. Bersani se totiž jako bývalý komunista paradoxně hrdě hlásí také ke katolické církvi. Věřící exkomunista vítězem voleb? Ano, v jeho zemi je to možné...

Šance na vítězství měl Bersani zejména díky (v Itálii) velmi neočekávané síle levicového bloku. Právě levice dostala na svou stranu v klíčovém momentě nejen socialisty, ale i mnohá regionální uskupení, ekology či část středově zaměřených politických formací.

Vypadalo to na slavné vítězství, i přesto se ale Bersani po ohlášení Berlusconiho kandidatury trochu zalekl a začal mnohem intenzivněji spolupracovat s odstupujícím předsedou vlády Mariem Montim, jenž rovněž kandidoval. Monti měl podle předběžných výzkumů nejmenší šanci na úspěch, pro Bersaniho tedy nepředstavoval téměř žádnou hrozbu, nýbrž pomoc. Navíc se Monti na Berlusconiho zlobil, protože se pokusil voliče nevybíravým způsobem uplatit. Milionům domácností zaslal dopis slibující odškodnění za nepopulární daň z nemovitosti, kterou zavedl právě Monti. Dopis měl tak oficiální formu, že ho mnoho lidí vzalo vážně a vydalo se na úřady požádat o navrácení daně.

Kromě Bersaniho a Montiho byl v kurzu také bývalý italský komik a blogger Beppe Grillo, který získal ve sněmovně více než pětadvacet procent hlasů. Protikorupčně a protievropsky zaměřený komik se v prezentaci své strany soustředil zejména na ekologii a svobodný internet.

Netajil se ani snahou odstranit z politiky všechny dosavadní činovníky, kteří jsou podle něj naprosto k ničemu.

Podporován byl proto hlavně mladými voliči.

Berlusconi nakonec nevyhrál, ovšem ani zcela neprohrál. Jeho volební neúspěch 2013 lze přisuzovat několika faktorům. Jednak už měl těch skandálů a žalob na krku opravdu hodně, ale také začal s kandidaturou přece jen dost pozdě. Navíc se v okamžiku odstoupení papeže Benedikta XVI. zadržela i jeho intenzivní mediální masáž. Všechny začalo na několik dní mnohem více zajímat, co bude s Vatikánem, než to, jak dopadnou italské volby. Berlusconi se najednou ocitl ve stínu a nárůst jeho stoupců byl ve velmi důležitý moment zpomalen.

Šanci měl Berlusconi zřejmě jen proto, že výběr kandidátů byl snad až příliš rozmanitý, žádná výrazná osobnost nevystoupila z řady, a tak byli lidé ve volbě velmi zmatení a nejednotní. Monti byl na postu premiéra sice poměrně úspěšný, nicméně nepříliš populární. Nemohl se ani opřít o žádnou silnou stranu a byl spojován s německou kancléřkou Merkelovou. Bersanimu zase mnozí vytýkali, že má sice hezké cíle, ale ve svých strategických plánech není příliš konkrétní, jak jich dosáhnout. A Grillo byl přesvědčivý pro mladší generace, jenže všichni ostatní se k jeho radikálním vizím stavěli velmi skepticky.

Přestože si s mafií Berlusconi a Dell'Utri rozuměli, nehrála s nimi nikdy zcela čistou hru. Byla to koneckonců mafie. V únoru 1988 zaznamenala policie Berlusconiho telefonát, kdy mluvil o tom, že mu opět vyhrožují únosem jeho dětí. Jestli pro mafiány prý „něco“ do šesti dnů neudělá, useknou jemu i jeho synovi hlavu a těla vystaví na milánském náměstí před chrámem. Vystrašený Berlusconi se kvůli těm nepěkným výhrůžkám v telefonu vyjádřil, že se rozhodl na nějakou dobu poslat rodinu do Ameriky.

Ovšem podle několika mafiánských svědectví tyto výhrůžky nebyly myšleny vážně. Organizoval je údajně právě šéf palermské mafie Riina, který získal Berlusconiho osobní číslo od Gaetana Cina. Hrál tak se Silviem hru na zlého a hodného poldu, čímž dosáhl jeho nevědomého vděku. Berlusconi se totiž zachoval přesně podle očekávání. Nezvedl sluchátko a nezavolal na policii, že mu vyhrožují. Přestože byl nejbohatším milánským podnikatelem a přítelem samotného premiéra, odmítl dát palermským soudcům do ruky zbraň proti mafií. Služeb mafie raději využil sám a o ochranu požádal v Palermu.

Dell'Utriho, a potažmo Berlusconiho, styky s mafií byly částečně potvrzeny už v roce 1980. Policie tehdy kvůli důležitému vyšetřování velkého americko-italského obchodu s heroinem odposlouchávala Mangana v jednom milánském hotelu. Při tomto vyšetřování byl zaznamenán zčásti šifrovaný rozhovor mezi Manganem a Dell'Utrim, kteří míchali různé italské fráze se sicilským slangem.

Mangano: „Nabízím dohodu. Mám koně (*nájemného zločince*), který pro tebe bude ten pravý.“

Dell'Utri: „Drahý Vittorio, pro koně bych potřeboval Zeleň (*peníze*), a tu nemám. Kdybych tak věděl, jaký bordel mi způsobí bratr.“ (Jeho dvojče, bratr Alberto Dell'Utri, byl tehdy obviněn z účasti na podvodném bankrotu.)

Mangano: „Tak si vezmi nějaké peníze od tvého přítele Silvia.“

Dell'Utri: „Ti říkám, že kvůli tomu nepořádku, co zavinil můj bláznivý bratr, by nebylo užitečné brát od Berlusconiho peníze.“

Při výslechu Dell'Utri s přesvědčením v hlase tvrdil, že se jednalo o nevinné povídání o koních. V té době ovšem Mangano v žádných stájích nepracoval, ve skutečnosti si žil na dost vysoké noze v hotelu.
